

Werkblad C/D Les 6

De instrumenten

Je kunt de instrumenten indelen in 4 verschillende groepen:

1. Blaasinstrumenten	(<i>Aërofonen</i>)
2. Snaarinstrumenten	(<i>Chordofonen</i>)
3. Slaginstrumenten	(<i>Membranofonen, Idiofonen</i>)
4. Elektrische instrumenten	(<i>Elektrofonen</i>)

De **blaasinstrumenten** (eigenlijk luchtklinkers!) worden verdeeld in:

- Houten blaasinstrumenten
 - Met enkel riet:.....
 - Met dubbel riet:.....
 - Zonder riet:.....
- Koperen blaasinstrumenten
 - Zacht koper:.....
 - Scherp koper:.....
 - Tussengroep:.....

Maar ook: onze stem, een accordeon, een pijporgel, horen bij de groep van de “luchtklinkers”.
 (“Aërofonen” met een moeilijk woord!)

Bij nogal wat blaasinstrumenten klinkt de C niet op dezelfde hoogte als de C op de piano. Deze groep instrumenten zijn **transponerend**. De C van de bes-klarinet klinkt als een bes op de piano. Daarom wordt dit instrument bes-klarinet genoemd.

Dit zijn de 4 meest voorkomende stemmingen:

- De Bes- instrumenten
- De Es-instrumenten
- De C-instrumenten
- De F-instrumenten

Zo kan een saxofonist overstappen van een altsax in Es naar een tenorsax in Bes zonder dat hij opnieuw alle grepen moet leren. De C op een baritonsax is dezelfde greep als die op een sopraansax.

Voor het C- en D-examen hoef je niet alle stemmingen van de instrumenten te weten, maar wel hoe het transponeren werkt!

De **snaarinstrumenten** worden verdeeld in:

Gestreden:.....

Getokkeld:.....

Aangeslagen:.....

De **slaginstrumenten** worden verdeeld in:

- Membranofonen:

Met toonhoogte (gestemd):.....

Zonder toonhoogte (ongestemd):.....

- Idiofonen:

Met toonhoogte:.....

Zonder toonhoogte:.....

De **elektrische instrumenten** worden verdeeld in:

- Elektronische instrumenten wekken zelf de trillingen op m.b.v. stroom. Voorbeelden zijn :
elektronisch orgel, synthesizer, keyboard
- Bij elektrische instrumenten worden mechanisch opgewekte trillingen versterkt. Voorbeeld:
elektrische gitaar, elektrische basgitaar

Muziekgeschiedenis

Je kunt de muziekgeschiedenis verdelen in 6 perioden:

- 1.Middeleeuwen
- 2.Renaissance
- 3.Barok
- 4.Klassieke periode
- 5.Romantiek
- 6.20e eeuw

Uit elke periode hoor je een kenmerkend stukje muziek. Op het examen krijg je een fragment te horen die je moet kunnen plaatsen in een van die periodes.

In welke vorm is onderstaand muziekstukje geschreven?

- ☐ ééndelige liedvorm
- ☐ tweedelige liedvorm
- ☐ driedelige liedvorm

Dialogue

Clarinet in B $\flat$

Moderato

5

9

13

17 A tempo

21

poco a poco rit.

mf *p* *mf* *p*

p *pp* *f* *mf* *f*

mf *f* *mf*

p *pp*

p *mf* *p* *mf*

f *p* *pp*

- ☐ ééndelige liedvorm
- ☐ tweedelige liedvorm
- ☐ driedelige liedvorm

Middeleeuwen (ong. 500 – 1400)

De tijd van:	Karel de Grote, kruistochten, gilden, de pest, heksenvervolgingen
Kenmerken:	De kerk is het centrum van de cultuur, muziek staat in dienst van het geloof.
Muziek:	Gregoriaanse muziek (eenstemmige liederen gezongen door monniken)
Componisten:	onbekend

Renaissance (ong. 1400 – 1600)

De tijd van:	Leonardo DaVinci, ontdekking van Amerika, Beeldenstorm
Kenmerken:	Wedergeboorte van Griekse oudheid, de mens zelf staat centraal
Muziek:	Ontstaan meerstemmigheid, naast vocale ook instrumentale muziek
Componisten:	Palestrina, Josquin Desprez, Orlando Dilasso

De barok (ong. 1600 – 1750)

De tijd van:	De gouden eeuw, Rembrandt, einde 80-jarige oorlog, Lodewijk de 14e
Kenmerken:	3-standen maatschappij, opbloei openbaar theater door ontwikkeling burgerij, ontstaan opera,
Muziek:	Ontstaan opera, bloeitijd orgel en klavecimbel, veel overdadige versieringen
Componisten:	Monteverdi, Vivaldi, Bach, Händel

De klassieke periode (ong. 1750 – 1800)

De tijd van :	Uitvinding stoommachine, de Franse revolutie, Napoleon
Kenmerken:	Invloed van burgerij wordt groter, Klassieke oudheid van Grieken is een voorbeeld, strakke vormen
Muziek:	Ook strakke structuur en eenvoud in muziekvorm, ontstaan symfonie, sonate, meer blaasinstrumenten, piano
Componisten:	Haydn, Mozart en Beethoven

Romantiek (ong. 1800 – 1900)

De tijd van:	Industriële revolutie, uitvinding saxofoon door Adolphe Sax, liberale grondwet in Nederland (1848)
Kenmerken:	Industriële revolutie zorgt voor ingrijpende veranderingen, waaronder vervreemding van de natuur
Muziek:	In kunst wil men alledaagse werkelijkheid ontvluchten, gevoel komt op eerste plaats, natuur als thema
Componisten:	Wagner, Chopin, Liszt, Schumann, Verdi

De 20e eeuw (1900 – heden)

De tijd van:	Het eerste vliegtuig, de wereldoorlogen, crisisjaren, snelle ontwikkelingen in technologie
Kenmerken:	Grote behoefte aan vernieuwing, afrekenen met het verleden, verbetering technieken
Muziek:	Veel verschillende muziekstijlen, impressionisme, expressionisme, avant-garde, elektronische muziek
Componisten:	Schönberg, Strawinsky, Debussy

Werkblad C/D Les 6

Je kunt de muziekgeschiedenis verdelen in 6 perioden:

1. Middeleeuwen
2. Renaissance
3. Barok
4. Klassieke periode
5. Romantiek
6. 20e eeuw

Uit elke periode hoor je een kenmerkend stukje muziek. Op het examen krijg je een fragment te horen die je moet kunnen plaatsen in een van die periodes.

1. Je krijgt 6 fragmenten te horen. Uit welk tijdperk denk je dat het fragment komt?

a. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek
b. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek
c. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek
d. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek
e. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek
f. ☐ Middeleeuwen	☐ Renaissance	☐ Barok	☐ Klassieke periode	☐ Romantiek

2. In welke vorm is onderstaand muziekstukje geschreven?

- ☐ ééndelige liedvorm
- ☐ tweedelige liedvorm
- ☐ driedelige liedvorm

3. In welke volgorde worden de melodieën voorgespeeld? Zet 1, 2 of 3 voor de goede regel.

Dezelfde melodieën in de bassleutel:

Dialogue

Clarinet in B $\flat$

Moderato

5

9

13

17

21

mf *p* *mf* *p*

p *pp* *f* *mf* *f*

mf *f* *mf*

p *pp* rit.

A tempo

p *mf* *p* *mf*

poco a poco rit.

f *p* *pp*